

MINISTER
SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, 26 maja 2022 r.

BM-V.0912.21.2020

IK: 1390151

Pan
Justyna Celińska
Prezes Sądu Okręgowego
w Koszalinie

Pan
Daniel Bochiński
Dyrektor Sądu Okręgowego
w Koszalinie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. INFORMACJE O KONTROLI

Jednostka kontrolowana: Sąd Okręgowy w Koszalinie, ul. Waryńskiego 7, 75-541 Koszalin (dalej: SO, Sąd).

Kontrolerzy: Ewa Brodowska – specjalista, Małgorzata Kamieniecka – starszy specjalista, działający na podstawie upoważnień nr 74/2021 i 75/2021 z 27.08.2021 r. wydanych z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości przez dyrektora Biura Ministra, Marka Łukaszewicza.

Tematyka kontroli: dysponowanie środkami publicznymi w okresie od 1.01.2019 r. do 30.06.2021 r., w szczególności przeznaczonymi na wynagrodzenia osobowe zawodowych kuratorów sądowych.

Termin kontroli: 30.08. - 17.09.2021 r., w tym w siedzibie Sądu 30.08. – 3.09.2021 r.

Okres objęty kontrolą: 1.01.2019 r. – 30.06.2021 r.

Tryb przeprowadzania kontroli: zwykły.

[akta kontroli str.1-8]

II. USTALENIA WSTĘPNE

Prezesem Sądu jest sędzia SO, Justyna Maria Celińska (dalej: Prezes SO)¹. Dyrektorem SO jest Teresa Wiesława Czaplińska² (dalej: Dyrektor SO). Głównym księgowym w Sądzie jest Małgorzata Janik³ (dalej: Główny księgowy). Kierownikiem Oddziału Kadr od 1.09.2005 r. jest ██████████. Kuratorem okręgowym jest Beata Kardysz⁴ (dalej: KO).

W trakcie przeprowadzonej kontroli nie kontrolowano prawidłowości naliczania i odprowadzania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz podatku dochodowego od osób fizycznych do urzędu skarbowego.

[akta kontroli str. 9-13, 32-37, 43-46, 65-75]

III. USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

1. Wydatkowanie środków budżetowych na podstawie planów finansowych oraz sprawozdań budżetowych

Przedmiotowy obszar oceniono pozytywnie. Wydatki nie przekroczyły planów finansowych Sądu a zobowiązania zaciągane były w ich granicach.

1.1. Zabezpieczenie środków na umowy cywilnoprawne

W planach finansowych SO na lata 2019 – 2020 (po zmianach) w § 4170 *wynagrodzenia bezosobowe* zabezpieczono środki w wysokości odpowiednio 769 574,00 zł (wykonanie 763 900,22 zł) i 557 447,00 zł (wykonanie 557 444,09 zł), z czego na wydatki z tytułu wynagrodzeń na umowy zlecenia niezwiązane z postępowaniem sądowym zabezpieczono środki w wysokości odpowiednio: 42 890,00 zł (wykonanie 38 885,11 zł) oraz 17 410,00 zł (wykonanie 17 410,00 zł).

W 2021 roku w planie finansowym (po zmianach wprowadzonych do 30.06.2021 r.) na wynagrodzenia bezosobowe, wysokość zabezpieczonych środków wynosiła 640 000,00 zł (wykonanie na 30.06.2021 r.: 313 085,97 zł), w tym niezwiązane z postępowaniem sądowym 40 000,00 zł (wykonanie na 30.06.2021 r.: 20 780,00 zł).

¹ Od 22.05.2020 r. Poprzednio (od 12.05.2014 r. do 11.05.2021 r.) funkcję Prezesa wykonywał Marek Janusz Ciszewski.

² Powołana z dniem 1.05.2003 r.

³ Od 1.05.2006 r.

⁴ Informacje dot. okresów pełnienia funkcji kuratora okręgowego opisano w pkt. 4.1 *niniejszego dokumentu*.

Wydatki z ewidencji analitycznej § 4170 – wynagrodzenie bezosobowe⁵ są zgodne z danymi wykazanymi w sprawozdaniach Rb-28 z *wykonania planu wydatków budżetu państwa*⁶ i nie przekroczyły zaplanowanych kwot określonych w planach finansowych SO na lata 2019 – 2020.

Kontrolą objęto wydatki dokonane na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych⁷, których zobowiązania uregulowane zostały z §§ 4270 - zakup usług remontowych oraz 6060 – wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych. Wysokość zabezpieczonych środków finansowych oraz wykonanie planu w ww. paragrafach przedstawia poniższa tabela:

	§ 4270			§ 6060		
	31.12.2019 r.	31.12.2020 r.	30.06.2021 r.	31.12.2019 r.	31.12.2020 r.	30.06.2021 r.
plan po zmianach	1 264 743,00	478 672,00	244 000,00	3 462 581,00	1 634 075,00	1 191 663,00
wykonanie	1 264 741,56	478 669,24	46 415,77	3 459 664,83	1 608 507,19	303 453,48

Na podstawie sprawozdań Rb-28 z *wykonania planu wydatków budżetu państwa* w SO za okres od początku roku do 31 grudnia 2019 r. oraz 2020 r. ustalono, że wydatki z ww. tytułu nie przekroczyły zaplanowanych kwot określonych w planach finansowych SO na lata 2019 – 2020 i są zgodne z danymi wykazanymi w ewidencji analitycznej dla objętych kontrolą §§.

1.2. Zabezpieczenie środków na wynagrodzenia osobowe kuratorów

W planach finansowych SO na lata 2019 - 2021 w § 4010 *wynagrodzenia osobowe pracowników* w grupie kuratorów zabezpieczono środki w wysokości od 173 000,00 zł do 217 000,00 zł. Po dokonanych zmianach plany finansowe SO były wyższe od pierwotnych. Ponadto, również w § 4040 *dotatkowe wynagrodzenie roczne* zabezpieczono środki w wysokości od 16 000,00 zł do 20 000,00 zł. Wydatki z ww. tytułu nie przekroczyły zaplanowanych kwot określonych w zmienionych planach finansowych SO na ww. lata co ustalono na podstawie sprawozdań Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w SO, sporządzonych za ostatni kwartał roku 2019 oraz 2020.

W planach finansowych SO w grupie kuratorów dokonano piętnastu zmian, polegających na zwiększeniu środków finansowych pozostających w dyspozycji Sądu na wynagrodzenia kuratorów, co obrazuje poniższa tabela:

⁵ Kontrolą objęto umowy o nr: 18/2019/K, 22/2019/K, 37/2019/K, 42/2019/W, 45/2019/W, 90/2019/K, 21/2020/G, 45/2020/K, 49/2020/W, 51/2020/K, 52/2020/K, 65/2020/K, 2/2021/K, 3/2021/K, 4/2021/K.

⁶ Dotyczy sprawozdania Rb-28 na koniec 2019 r. i 2020 r.

⁷ Umowy o nr: 40/2019, 44/2019, Nr 74/2019, 33/2020, 57/2020, 81/2020, 21/2021.

Rok	2019	2020	2021
Plan finansowy pierwotny	173 000	209 000	217 000
Zmiany Sądu Apelacyjnego w Szczecinie	7 948	32 257	0
Zmiany na wniosek Prezesa SO	0	0	0
Zmiany na wniosek Dyrektora SO	11 930	-8 430	12 677
Zmiany na wniosek KO	0	0	0
Plan po zmianach	192 878	232 827	229 677
Wzrost o	11%	11%	6%
Wzrost kwotowy o	19 878	23 827	12 677

Zmiany dokonane bezpośrednio przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie (dalej: SA w Szczecinie) polegały m.in. na zwiększeniu puli środków przeznaczonych na wynagrodzenia kuratorów oraz dostosowanie planu do aktualnych potrzeb jednostki. Wnioski dotyczące zmiany planów formułowane przez Dyrektora SO uzasadniane były koniecznością pokrycia niedoborów m.in. na wypłatę nagród dla kuratorów zgodnie z dekretami Prezesa SO czy też z wyrównaniem nagród jubileuszowych związanych ze zmianą mnożnika w grupie kuratorów.

Wszystkie zmiany planów zostały dokonane w oparciu o przepis § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie szczególnych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych⁸, tj. wykonane zostały w obrębie jednego rozdziału 75502 – jednostki sądownictwa powszechnego (§ 4010).

W kontrolowanym okresie środki na dodatki specjalne dla KO i jego zastępcy nie były zabezpieczane na etapie planowania budżetu na poszczególne lata. Zagadnienie przyznawania dodatków specjalnych szczegółowo opisano w pkt. 4.5 niniejszego dokumentu.

1.3. Zabezpieczenie środków na podróże służbowe krajowe i zagraniczne

W planach finansowych SO na lata 2019 – 2020 (po zmianach) w § 4410 *podróże służbowe krajowe* zabezpieczono środki w wysokości: 156 256,00 zł w 2019 r., 76 911,00 zł w 2020 r. oraz 98 000,00 zł w 2021 r. Na podstawie ewidencji analitycznej § 4410 ustalono, że wydatki z tytułu podróży służbowych pracowników SO kształtowały się w wysokości: w 2019 r. – 156 252,11 zł, w 2020 r. – 76 906,20 zł, do 30.06.2021 r. – 42 177,54 zł. Tym samym nie przekroczyły ustalonego planu finansowego SO, co potwierdzają dane wykazane w sprawozdaniach Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa w SO za okres od początku roku do 31 grudnia 2019 r., do 31 grudnia 2020 r. oraz do 30 czerwca 2021 r.

Jednocześnie nie planowano i nie dokonywano wydatków w ramach § 4420 – *Podróże służbowe zagraniczne*.

⁸ Dz. U. z 2012 r., poz. 1476 ze zm.

2. Prowadzenie zamówień publicznych, w których wydatkowano środki w §§ 4270 lub 6060

Obszar zamówień publicznych i umowy zawarte w wyniku postępowań przeprowadzonych na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*⁹ (dalej: *ustawa Pzp*) oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami. Zastrzeżenia dotyczą stosowanej praktyki niedokumentowania uzgodnień z Głównym księgowym w przypadku zwiększania przewidywanej kwoty finansowania zamówienia na etapie wyboru wykonawcy.

2.1. Wewnętrzne uregulowania w zakresie zamówień publicznych, w tym o wartości poniżej 30 000 euro

W okresie objętym kontrolą¹⁰ w SO obowiązywały kolejno:

- 1) *Regulamin gospodarowania środkami publicznymi i udzielania zamówień o wartości szacunkowej poniżej 30 000 Euro, Regulamin udzielania przez Sąd Okręgowy w Koszalinie zamówień publicznych oraz Regulamin pracy komisji przetargowej*¹¹ - do 28.02.2019 r.,
- 2) *Regulamin udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej nieprzekraczającej kwoty wskazanej w art. 4 pkt 8 ustawy Pzp, Regulamin udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej przekraczającej kwotę wskazaną w art. 4 pkt 8 ustawy Pzp oraz Regulamin pracy komisji przetargowej*¹² - od 1.03.2019 r. do 3.01.2021 r.,
- 3) *Regulamin udzielania zamówień publicznych, których wartość jest mniejsza niż kwota 130 000,00 złotych, Regulamin udzielania zamówień publicznych, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 000,00 złotych oraz Regulamin pracy komisji przetargowej*¹³ - od 4.01.2021 r.

W zakresie regulacji dotyczących zamówień publicznych o wartości równej lub poniżej 30 000 euro nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości, z tym, że ww. regulaminy nie zawierają postanowień dotyczących kontroli wstępnej w przypadku zwiększenia przewidywanej kwoty finansowania zamówienia na etapie wyboru wykonawcy. Z powyższym zastrzeżeniem należy stwierdzić, iż przestrzeganie ww. regulaminów powinno

⁹ Dz.U. z 2018 r., poz. 1986 ze zm., Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.

¹⁰ Do kontroli wytypowano postępowania z okresu 01.2019 r. - 12.2020 r. oraz regulacje wewnętrzne z okresu 01.2019 r. - 06.2021 r.

¹¹ Wprowadzone zarządzeniem nr 8/2014 Dyrektora SO z 16.04.2014 r., zmienione aneksem nr 1 z 9.02.2015 r.

¹² Wprowadzone zarządzeniem nr OA-0211-1/2019 Dyrektora SO z 27.02.2019 r.

¹³ Wprowadzone zarządzeniem nr OA-0211-1/2021 Dyrektora SO z 4.01.2021 r.

zagwarantować realizację zamówień publicznych zgodnie z zasadami określonymi w art. 44 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁴.

[akta kontroli str. 47-48, 467-572]

2.2. Postępowania o udzielenie zamówienia publicznego

W okresie objętym kontrolą w SO zrealizowano 35 postępowań¹⁵, w których wydatkowano środki w §§ 4270 lub 6060. Do próby wybrano 20% populacji¹⁶.

2.2.1. Zamówienia publiczne, w wyniku których poniesiono wydatki w § 4270 oraz realizacja umów zawartych w wyniku ww. postępowań.

Kontrolą objęto 2 postępowania:

- zamówienie nr RZP-2153-22/2019 pn. „*Remont garażu dwustanowiskowego SO w Koszalinie*”,
- zamówienie nr RZP-2153-16/2020/G pn. „*Roboty remontowe pomieszczeń biurowych nr 113, 118, 201, 201A, 201B, 311, 312, 313, 316 w budynku Sądu Okręgowego w Koszalinie*”.

Wnioski o wyrażenie zgody na wydatkowanie środków publicznych z budżetu o wartości szacunkowej od 3 000 euro netto do 30 000 euro netto, podpisane przez kierownika Oddziału Gospodarczego oraz pracownika realizującego zamówienie, a w przypadku zamówienia nr RZP-2153-22/2019 także przez specjalistę ds. zamówień publicznych, złożone zostały do Dyrektora SO¹⁷.

Wartość każdego z zamówień określono na podstawie kosztorysów inwestorskich sporządzonych bezpośrednio przed złożeniem wniosku odpowiednio jako 66 168,74 zł (15 346,32 euro) netto oraz 113 133,62 zł (26 020,73 euro) netto, a Główny księgowy potwierdził, iż zamówienia wynikały z planu finansowego na dany rok. Przeprowadzono postępowania ofertowe rozsyłając zaproszenia odpowiednio do 5 i 4 wykonawców.

W przypadku zamówienia nr RZP-2153-22/2019 w wyznaczonym terminie wpłynęła tylko jedna oferta¹⁸, która spełniała warunki wskazane w SIWZ, jednakże jej wartość przewyższała o 9% ustaloną uprzednio szacunkową wartość przedmiotu zamówienia. Jak

¹⁴ Obecnie Dz. U. z 2021 r., poz. 305, ze zm.

¹⁵ W latach 2019-2021 odpowiednio: 13, 17 oraz 5 postępowań.

¹⁶ *Zestawienie zamówień publicznych*, w którym zebrano szczegółowy przebieg kontrolowanych postępowań dołączono do akt kontroli.

¹⁷ Odpowiednio 28.06.2019 r. oraz 30.07.2020 r.

¹⁸ Z ceną oferty brutto 88 647,83 zł złożona przez Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane Krzysztof Świerki, ul. Marii Ludwiki 3/1/, 75-059 Koszalin.

wynika z treści protokołu¹⁹, po analizie różnic cenowych w poszczególnych pozycjach oferty i kosztorysu, na podstawie którego ustalono szacunkową wartość zamówienia, dokonano wyboru wykonawcy. W drugim zamówieniu w wyznaczonym terminie wpłynęły dwie oferty²⁰. Obie spełniały warunki wskazane w SIWZ, ale ich ceny przekraczały wartość szacunkową zamówienia. Zamawiający dokonał wyboru najkorzystniejszej oferty²¹ z zastosowaniem kryterium – cena. Jak wynika z treści notatki służbowej²² zamawiający mógł zwiększyć kwotę na sfinansowanie zamówienia, a wybrana oferta nie przekraczała równowartości 30 000,00 euro²³.

W przypadku każdego z zamówień z wybranym wykonawcą zawarto umowy²⁴ na kwoty zgodne z cenami ofert. Umowa zawiera kontrasygnatę Głównego księgowego, postanowienia dotyczące gwarancji tożsame z zamieszczonymi w SIWZ, a także postanowienia dotyczące procedury odbioru robót, kar umownych i warunków zapłaty wynagrodzenia. W przeprowadzonej procedurze i w treści zawartej umowy nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości.

Realizacja umowy zawartej w wyniku postępowania nr RZP-2153-22/2019 nastąpiła ze zwłoką 4 dni i w związku z tym zamawiający naliczył, zgodnie z postanowieniami umowy karę umowną, która została potrącona z faktury wystawionej przez wykonawcę. Realizacja umowy zawartej w wyniku postępowania nr RZP-2153-16/2020/G nastąpiła terminowo i bezusterkowo. Zapłaty dokonano w terminach określonych w umowach, na podstawie faktur²⁵ wystawionych przez wykonawcę po przedstawieniu protokołów odbioru²⁶.

2.2.2. Zamówienia publiczne w wyniku których poniesiono wydatki w § 6060 oraz realizacja umów zawartych w wyniku ww. postępowań

Kontrolą objęto 5 postępowań (zamówień):

- 1) nr RZP-2153-30/2019 pn. „Rozbudowa systemu sygnalizacji pożaru i systemu sygnalizacji włamania w pomieszczeniach Sądu Rejonowego w Koszalinie”,
- 2) nr RZP-2153-44/2019 pn. „Wykonanie, dostawa i montaż szatni samoobsługowej elektronicznej dla Sądu Okręgowego w Koszalinie”,

¹⁹ Protokół- wynik postępowania z 11.07.2019 r.

²⁰ Zakładu Budowlano-Montażowego „COMPLEX” Andrzej Sawczuk, ul. Wielkopolska 16, 75-393 Koszalin z ceną oferty brutto 158 983,31 zł oraz Przedsiębiorstwa Remontowo-Budowlanego Krzysztof Świerki, ul. Marii Ludwicy 3/1/, 75-059 Koszalin z ceną oferty brutto 151 143,53 zł.

²¹ Złożonej przez Przedsiębiorstwo Remontowo-Budowlane Krzysztof Świerki.

²² Notatka służbowa spisana 7.08.2020 r.

²³ Cena oferty brutto to 151 143,53 zł.

²⁴ Nr 40/2019 z 12.07.2019 r. oraz nr 33/2020 z 17.08.2020 r.

²⁵ Faktury vat nr 46/2019 oraz 35/2020.

²⁶ Protokoły odbioru końcowego robót spisane 3.09.2019 r. oraz 22.10.2020 r.

- 3) nr RZP-2153-25/2020 pn. „Dostawa, zakup i montaż urządzenia do kontroli temperatury ciała na potrzeby Sądu Rejonowego w Koszalinie”,
- 4) nr RZP-2153-35/2020 pn. „Rozbudowa serwerów Sądu Okręgowego w Koszalinie”,
- 5) nr RZP-2153-6/2021 pn. „Zakup zestawu komputerowego klasy Tempest”.

Ad. 1) - 4) Każde z postępowań było inicjowane przez pracownika realizującego zamówienie poprzez złożenie stosownego wniosku²⁷ do Dyrektora SO. W szczególności we wnioskach określono szacunkową wartość zamówienia²⁸ ustaloną na podstawie kosztorysu inwestorskiego²⁹ lub kalkulacji dokonanych przez pracowników. Główny księgowy potwierdzał, iż zamówienie wynika z planu finansowego na dany rok, a następnie przeprowadzono postępowanie ofertowe lub³⁰ umieszczano ogłoszenie o postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na stronie internetowej. Spośród ofert, które wpłynęły w wymaganych terminach wybierano najtańszą³¹ lub jedyną ofertę³². W przypadku zamówienia nr RZP-2153-25/2020 ofertę złożył tylko jeden wykonawca, przy czym zaproponował 2 typy urządzeń. Tańsze urządzenie nie spełniało warunków zawartych w opisie przedmiotu zamówienia. Ostatecznie zamawiający wybrał ofertę droższą, której cena przewyższała ustaloną szacunkową wartość zamówienia. Na tym etapie zamawiający zdecydował o rozszerzeniu zamówienia o zakup dodatkowo 1 urządzenia na potrzeby SO w Koszalinie. W dokumentacji podstawowych czynności postępowania zawarto informację, iż zamawiający posiada środki finansowe na realizację powyższego zamówienia³³. Ostatecznie w ww. postępowaniach zawarto umowy³⁴ z wybranymi wykonawcami³⁵ z wartościami umów zgodnymi z cenami ofert³⁶. Zawarte w wyniku ww. postępowań umowy zawierały w szczególności postanowienia dotyczące kar umownych oraz warunków gwarancji, a także kontrasygnaty Główny księgowy. Realizacja umów nastąpiła zgodnie z ich treścią, w tym pod względem merytorycznym umowy (protokół końcowego odbioru robót, stwierdzenia należytego wykonania zamówienia) i finansowym (w tym prawidłowo opisane faktury i informacje o przelewie).

²⁷ Odpowiednio z 21.08.2019 r., 29.10.2019 r., 4.11.2020 r., 7.11.2020 r., 17.03.2021 r.

²⁸ Odpowiednio netto: 41 377,13 zł, 72 000,00 zł, 45 000,00 zł, 28 455,28 zł, 49 400,00 zł.

²⁹ W przypadku zamówienia nr RZP-2153-30/2019.

³⁰ W przypadku zamówienia nr RZP-2153-44/2019.

³¹ W przypadku postępowań o nr RZP-2153-44/2019 oraz RZP-2153-35/2020.

³² W przypadku postępowania nr RZP-2153-30/2019.

³³ Na kwotę 86 100,00 zł brutto.

³⁴ O nr.: 44/2019, Nr 74/2019, 57/2020, Nr 81/2020.

³⁵ Tj. odpowiednio z: Przedsiębiorstwem MONITOR Piotr Maziarz&Piotr Renczyński, ul. Spółdzielcza 5/5, 75-059 Koszalin; AKCENT BUD Grzegorz Dworak, ul. Gen. Grota-Roweckiego 11, 33-100 Tarnów; Agencji Ochrony „SZABEL” Sp. z o.o. u. Moska 22, 75-212 Koszalin; Blue Energy Sp. Z o.o., ul. Towarowa 35, 61-896 Poznań.

³⁶ Odpowiednio: 49 392,85 zł, 68 880,00 zł, 86 100,00 zł oraz 31 444,06 zł brutto.

Ad. 5) Wniosek o realizację zamówienia wraz ze szczegółowym uzasadnieniem został złożony do Dyrektora SO przez Pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych 17.03.2021 r. Wartość zamówienia została oszacowana na podstawie oferty cenowej³⁷ na 49 400,00 zł netto. Przed realizacją zamówienia Dyrektor SA w Szczecinie dokonał zwiększenia planu finansowego SO w § 6060 o 61 000,00 zł. Jak wynika z notatki służbowej z 9.04.2021 r. spisanej przez informatyka, specyfika przedmiotu zamówienia (w szczególności konieczność posiadania certyfikatu ochrony elektromagnetycznej ABW) ogranicza wybór wykonawcy i stanowi przesłankę do zastosowania postanowień §4 pkt. 2 *Regulaminu udzielania zamówień publicznych, których wartość jest mniejsza niż kwota 130 000,00 złotych* zezwalających na wybór dostawcy bez przeprowadzania postępowania. Wniosek³⁸ o wydatkowanie środków publicznych z budżetu Sądu o wartości szacunkowej powyżej 15 000,00 zł netto podpisany przez informatyka oraz kierownika Oddziału Informatycznego zawiera potwierdzenie przez Głównego księgowego posiadania środków finansowych w § 6060. Umowę zawarto 12.04.2021 r.³⁹ zawierała ona w szczególności warunki gwarancji i serwisu oraz postanowienia dotyczące kar umownych. Umowa została kontrasygnowana przez Głównego księgowego. Odstąpiono od kontroli realizacji przedmiotu ww. umowy, ponieważ nastąpiła po terminie objętym kontrolą.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie realizacji kontrolowanych zamówień publicznych. Jednakże w przypadku trzech zamówień⁴⁰ ceny wybranych ofert przekraczały ustaloną wcześniej szacunkową wartość zamówienia, przy czym w dokumentacji dwóch⁴¹ z nich odpowiednio: *notatka służbowa z udzielenia zamówienia* oraz *dokumentacja podstawowych czynności postępowania* zawierają informację, iż zamawiający „*może zwiększyć kwotę na sfinansowanie zamówienia*” oraz „*zamawiający posiada środki finansowe na realizację powyższego zamówienia*”. Stwierdzono, że dokumentacji brak potwierdzenia tego faktu przez Głównego księgowego. Dyrektor SO wyjaśnił, że „*jako organ finansowy Sądu akceptuje wszelkie wnioski zwiększające kwoty finansowania zamówień w oparciu o analizę finansową planu w uzgodnieniu z Głównym księgowym*”. Wewnętrzne regulacje dotyczące udzielania zamówień publicznych obligują Głównego księgowego do opiniowania wniosków/notatek służbowych o udzielenie zamówienia publicznego w zakresie zabezpieczenia środków finansowych na realizację zamówienia, jednakże nie odnoszą się do

³⁷ Firmy SILTEC Sp. z o.o. 05-800 Pruszków, ul. Parzniewska 12.

³⁸ Z 9.04.2021 r.

³⁹ Nr 21/2021 z SILTEC Sp. z o.o.

⁴⁰ Nr: RZP-2153-22/2019, RZP-2153-16/2020, RZP-2153-25/2020.

⁴¹ Zamówienia nr RZP-2153-16/2020 oraz RZP-2153-25/2020.

Handwritten signature

przypadku, w którym w trakcie postępowania zwiększona zostaje kwota, jaka zamawiający zamierza przeznaczyć na realizację zamówienia. W przyszłości należy rozważyć wprowadzenie zasad, zgodnie z którymi opisane w wyjaśnieniach Dyrektora SO uzgodnienia z Głównym księgowym byłyby potwierdzane w sposób pisemny (np. poprzez złożenie podpisu Głównego księgowego na wnioskach zwiększających przewidywaną kwotę finansowania zamówienia).

[akta kontroli str. 49-50, 62-64, 123-134, 573-1231]

3. Zawieranie umów cywilnoprawnych

Przedmiotowy obszar działalności Sądu ocenia się pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości dotyczące zawieranych przez Sąd umów cywilnoprawnych:

- nieopracowania pisemnych regulacji dotyczących zawierania umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi, które precyzowałyby stosowane przez Sąd zasady dotyczące wyboru wykonawców, jak i sposobu ustalania wysokości ich wynagrodzenia,
- niewskazywania w treści umów zlecenia zapisów umożliwiających skuteczne dochodzenie roszczeń wynikających z ewentualnego nieterminowego bądź nienależytego wykonania prac będących ich przedmiotem,
- brak określenia w 9 umowach zlecenia maksymalnej kwoty na jaką zostały zawarte i liczby godzin do wypracowania, od której zależy wielkość wynagrodzenia, co podaje w wątpliwość prawidłowość dokonanej wstępnej kontroli zgodności planowanych wydatków i zobowiązań z podpisanymi umów z planem finansowym, a zatem stwarza ryzyko przekroczenia planu finansowego,
- wysokości przyznanego wynagrodzenia w ramach umów, których przedmiot dotyczył egzaminu dla aplikantów kuratorskich zatrudnionych w okręgu SO, która nie była zgodna z rekomendacjami wydanymi w przedmiotowym zakresie,
- niestosowania się do zapisów *Instrukcji sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów finansowo- księgowych Sądu Okręgowego w Koszalinie*⁴² (dalej: *Instrukcja obiegu dokumentów*) w zakresie dokumentowania przeprowadzenia kontroli formalnej i rachunkowej na rachunkach wystawionych przez zleceniobiorców.

⁴² Załącznik nr 5 do Zarządzenie nr 2/2016 Dyrektora SO z 18.01.2016 r.

3.1. Wewnętrzne uregulowania w zakresie zawierania umów cywilnoprawnych, w tym umów zlecenie i o dzieło

W Sądzie nie ustalono wewnętrznych regulacji dot. umów cywilnoprawnych w zakresie wyboru wykonawców jak i sposobu ustalania wysokości ich wynagrodzenia⁴³.

3.2. Umowy zlecenia, umowy o dzieło, zlecenia ustne/pisemne

W okresie objętym kontrolą⁴⁴ w SO zawarto 73 umowy zlecenia oraz o dzieło na podstawie których dokonano wydatków w § 4170⁴⁵. Do kontroli wytypowano 15 losowo wybranych umów, co stanowi 21% populacji ilościowej.

Dziewięć umów zlecenia⁴⁶, których przedmiotem było wykonywanie w sposób samodzielny bez nadzoru i kierowania ze strony Zleceniodawcy wskazanych czynności, w szczególności związanych z zakładaniem akt spraw, przygotowywaniem i wysyłaniem korespondencji, rejestracją korespondencji wpływającej od interesantów, z przygotowaniem przesyłek podlegających wysyłce z Wydziału, sporządzaniem wezwań, zawiadomień i pism procesowych; sporządzaniem wokand; obsługą systemu informatycznego itp. W zakresie ww. umów zlecenie ustalono, iż:

- Każdorazowo ich zawarcie było poprzedzone pisemnym wnioskiem kierowników oddziałów/sekretariatów zawierającym uzasadnienie. Wszystkie umowy zlecenia zawierały szczegółowo sporządzony opis przedmiotu zlecenia oraz zakres czynności jakie zleceniobiorcy winni zrealizować.
- Zasadniczo umowy zlecenia zawierano z osobami, które figurowały na listach rezerwowych w rozstrzygniętych konkursach⁴⁷. W jednym przypadku⁴⁸ wyboru wykonawcy dokonano na podstawie wniosku kierownika Oddziału Administracyjnego.
- W umowach zlecenia zawartych w latach 2019, 2020, 2021 wynagrodzenie ustalono odpowiednio na poziomie 14,70 zł, 20 zł oraz 18,30 zł za godziną pracy. Z wyjaśnień Dyrektora SO wynika, iż podstawę ustalenia stawki wynagrodzenia każdorazowo stanowi

⁴³ Pismo Dyrektora SO z 20.09.2021 r., znak: F.3215/2/2021.

⁴⁴ 1.01.2019 r.-30.06.2021 r.

⁴⁵ Na podstawie przygotowanej przez Sąd ewidencji umów.

⁴⁶ Nr 18/2019/K zawarta 28.03.2019 r. z EN na okres 28.03.-31.05.2019 r., nr 22/2019/K zawarta 3.04.2019 r. z MM na okres 3.04.-30.06.2019 r., nr 37/2019/K zawarta 15.04.2019 r. z JK na okres 15.04.-31.07.2019 r., nr 90/2019/K zawarta 24.10.2019 r. z BB na okres 24.10.-31.12.2019 r., nr 45/2020/K zawarta 21.10.2020 r. z JS na okres 1.11.-31.12.2020 r. (umowę rozwiązano na mocy porozumienia stron z dniem 30.11.2020 r.), nr 51/2020/K zawarta 30.11.2020 r. z KB na okres 1.12.2020 r.-28.02.2021 r. nr 52/2020/K zawarta 30.11.2020 r. z AK na okres 1.12.2020 r.-31.03.2021 r. nr 3/2021/K i nr 4/2021/K zawarte 4.02.2021 r. z IK oraz z WK na okres 8.02.-31.03.2021 r.

⁴⁷ Pismo Dyrektora SO z 20.09.2021 r. znak: F.3215/2/2021.

⁴⁸ Umowa nr 51/2020/K.

aktualna wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz minimalnej stawki godzinowej, a także ilość posiadanych środków na wynagrodzenia. Nieprawidłowe, pod kątem zabezpieczenia środków w planie finansowym, jest brak określenia w umowach⁴⁹ maksymalnej kwoty na jaką zostały zawarte i liczby godzin do wypracowania, od której zależy wielkość wynagrodzenia.

Dwie umowy zlecenia⁵⁰, których przedmiotem było wykonywanie w sposób samodzielny bez nadzoru i kierowania ze strony Zleceniodawcy wskazanych czynności, w szczególności sporządzanie projektów orzeczeń, sporządzanie projektów uzasadnień orzeczeń; sporządzanie projektów zarządzeń przygotowujących sprawę do rozpoznania na rozprawie lub posiedzeniu; kontroli sprawności, terminowości i prawidłowości wykonywania zarządzeń sędziego przez sekretariat wydziału; kierowania wystąpień do osób i instytucji o informacje niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy i innych prac zleconych:

W zakresie ww. umów ustalono, iż:

- Zawarcie umów zlecenia było poprzedzone ustnym wnioskiem Przewodniczącego I Wydziału Cywilnego⁵¹. Wszystkie umowy zawierały szczegółowo sporządzony opis przedmiotu zlecenia oraz zakres czynności jaki zleceniobiorcy winni zrealizować.
- Zleceniobiorców wybrano na podstawie list rezerwowych kandydatów zgłoszonych w zakończonych konkursach, przy czym w przypadku umowy nr 65/2020/K, zleceniobiorca był zatrudniony na stanowisku asystenta sędziego w Sądzie Rejonowym w Koszalinie. Dodatkowe zatrudnienie podjął za zgodą Prezesa ww. sądu.
- Za wykonanie prac zgodnie z umową nr 65/2020/K zleceniobiorca otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 2 430,00 zł za każdy miesiąc wykonywania zlecenia, a zgodnie z umową nr 2/2021/K w wysokości 4 050,00 zł za każdy miesiąc wykonywania zlecenia. Jednocześnie w umowach zawarto zastrzeżenie, iż stawka za godzinę zlecenia miała być nie niższa niż 18,30 zł.
- Umowy nie wskazują na konieczność wypełniania ewidencji godzin wykonywania umowy zlecenia, jednakże taka ewidencja była prowadzona przez cały czas trwania każdej z ww. umów zlecenia.

⁴⁹ Nr: 18/2019/K, 22/2019/K, 37/2019/K, 90/2019/K, 21/2020/G, 45/2020/K, 51/2020/K, 52/2020/K, 65/2020/K, 3/2021/K, 4/2021/K.

⁵⁰ Nr 65/2020/K zawarta 29.12.2020 r. z BZ na okres 4.01.-31.03.2021 r. i 2/2021/K zawarta 20.01.2021 r. z PP na okres 20.01.-30.04.2021 r.

⁵¹ Pismo Dyrektora SO z 20.09.2021 r. sygn. F.3215/2/2021.

Z ewidencji godzin i rachunków wynika, że w ramach wynagrodzenia z umowy nr 65/2020/K zleceniobiorca wykonywał zlecenie przez 96-110 h miesięcznie, otrzymując wynagrodzenie ustalone w umowie.

W przypadku umowy nr 2/2021/K w styczniu, lutym i marcu zleceniobiorca wykonywał zlecenie odpowiednio przez 64 h, 160 h, 160 h. Należy zważyć, iż umowa nr 2/2021/K obowiązywała od 20.01, zatem styczeń nie był pełnym miesiącem przepracowanym przez zleceniobiorcę. Tymczasem umowa nie określa wynagrodzenia należnego za styczeń. Z ewidencji godzin i rachunków wynika, że w styczniu zleceniobiorca otrzymał wynagrodzenie w wysokości 1 705,28 zł. Z postanowień umowy ani z treści rachunku nie wynika, w jaki sposób ustalono ww. wynagrodzenie. W ww. zakresie Dyrektor SO wyjaśnił⁵², że „kalkulacji wynagrodzenia za styczeń 2021 r. dokonano na podstawie analizy finansowej w zakresie posiadanych środków na wynagrodzenia”.

Trzy umowy⁵³ na przeprowadzenie szkoleń/ wykładów:

Zgodnie z § 2 każdej z ww. umów, wynagrodzenie ustalono na podstawie pisma MS [...] z 29 kwietnia 2008 r. DB III 020-141/08 dot. *Decyzji Ministra Sprawiedliwości w sprawie wysokości stawek wynagrodzenia dla osób prowadzących wykłady lub zajęcia w innej formie dla sędziów, prokuratorów, innych pracowników jednostek oraz aplikantów* w wysokości 440,00 zł za godzinę⁵⁴ oraz 260,00 zł za godzinę⁵⁵.

Jedna umowa o dzieło nr 21/2020/G zawarta 22.05.2020 r. z pracownikami zatrudnionymi w Oddziale Informatycznym SO. Wykonawcy zobowiązali się do wykonania dzieła polegającego na montażu systemu przywołania stron na 10 salach rozpraw w budynku SO. Podpisanie umowy poprzedziła analiza 3 ofert. Umowa zawiera zapisy dot. kar umownych, zabezpieczające interesy jednostki w przypadku niewykonania dzieła lub nieterminowego wykonania dzieła. Umowa nie zawiera informacji o terminie zapłaty oraz o warunkach gwarancji i sposobu odbioru dzieła, w szczególności (kto dokona odbioru i jaki dokument potwierdza odbiór dzieła). Jednakże po wykonaniu dzieła sporządzono protokół odbioru robót, w którym ustalono termin gwarancji na 24 miesiące licząc od dnia odbioru

⁵² Pismo Dyrektora SO z 20.09.2021 r., znak: F.3215/2/2021.

⁵³ Nr 42/2019/W zawarta 6.05.2019 r. z prof. dr hab. BP-W na przeprowadzenie 9.05.2019 r. wykładu na konferencji pn. „Kuratorzy sądowi okręgu koszalińskiego w społeczności lokalnej – 100-lecie kurateli sądowej w Polsce”, 45/2019/W zawarta 06.05.2019 r. z dr hab. HH, prof. US na przeprowadzenie 23.05.2019 r. wykładów w wymiarze 6h, 49/2020/W zawarta 18.11.2020 r. z AT – SSO w Szczecinie na przeprowadzenie 24.11.2020 r. zdalnego szkolenia dla kuratorów sprawujących funkcję sędziów dyscyplinarnych I i II instancji dla zawodowych kuratorów sądowych oraz rzecznika dyscyplinarnego kuratorów (6 h).

⁵⁴ Umowy nr 42/2019/W, 45/2019/W.

⁵⁵ Umowa nr 49/2020/W.

robót. Dyrektor SO wyjaśnił⁵⁶, że zadania wynikające z umowy były realizowane poza godzinami pracy pracowników.

W odniesieniu do wszystkich 15 skontrolowanych umów ustalono, iż:

- Umowy zawierały kontrasygnatę Głównego księgowego będącą potwierdzeniem dokonania kontroli wstępnej bezpośrednio przed zaciągnięciem zobowiązania finansowego.
- Potwierdzenie wykonania przedmiotu zlecenia/dzieła było dokonywane przez wskazane zapisami umowy osoby upoważnione do odbioru wykonywanych czynności, poprzez sporządzenie i parafowanie stosownej adnotacji na ewidencji godzin wykonywania umowy zlecenia/protokole odbioru dzieła oraz na rachunkach przedkładanych do rozliczenia przez zleceniobiorców/wykonawców.
- Rachunki wystawiane przez zleceniobiorców nie zawierały klauzuli dokumentującej o przeprowadzeniu kontroli formalno-rachunkowej. Dyrektor SO wyjaśnił⁵⁷, że *„rachunki po potwierdzeniu wykonania zleconej pracy przez kierownika komórki organizacyjnej przekazywane są do Oddziału Finansowego i tam przygotowywana jest lista do wypłaty. Po jej sporządzeniu i podpisaniu przez osobę sporządzającą, lista wraz z rachunkiem przekazywana jest do Oddziału Kadr, gdzie dokonywana jest kontrola merytoryczna rachunku i listy. Następnie dokumenty przekazywane są do Oddziału Finansowego i podlegają kontroli formalno-rachunkowej, a następnie po odnotowaniu przeprowadzonych kontroli na liście plac komplet dokumentów przekazywany jest do zatwierdzenia do wypłaty przez Głównego księgowego.”* Z przywołanych wyjaśnień wynika, iż rachunki podlegają kontroli formalno-rachunkowej, jednakże czynność ta nie jest dokumentowana, wbrew postanowieniom obowiązującej w SO *Instrukcji obiegu dokumentów*, które wyraźnie wskazują na konieczność dokumentowania przeprowadzonej kontroli formalnej i rachunkowej poprzez umieszczenie stosownej klauzuli na odwrocie dokumentu księgowego. Również *Karta obiegu i kontroli dokumentów Nr II*⁵⁸ wskazuje iż rachunki powinny podlegać kontroli formalnej i rachunkowej przez upoważnionego pracownika Oddziału Finansowego oraz akceptacji/zatwierdzeniu do wypłaty przez Głównego księgowego oraz Dyrektora.
- Płatności dla zleceniobiorców/wykonawców zostały zrealizowane z zachowaniem terminów określonych w umowach oraz z zastosowaniem ustalonej zapisami umów

⁵⁶ Pismo Dyrektora SO z 20.09.2021 r., znak: F.3215/2/2021.

⁵⁷ Pismo Dyrektora SO z 20.09.2021 r., znak: F.3215/2/2021.

⁵⁸ Załącznik nr 5 do Instrukcji obiegu dokumentów.

formy płatności, tj. przelewem na numer konta bankowego wskazany przez zleceniobiorcę na rachunku.

- W treści umów zlecenia nie umieszczono zapisów umożliwiających skuteczne dochodzenie roszczeń wynikających z ewentualnego nieterminowego bądź nienależytego wykonania prac będących ich przedmiotem. Podkreślić należy, że we wszystkich ww. umowach znajdował się zapis wskazujący, iż w sprawach nieuregulowanych umową mają zastosowanie przepisy *Kodeksu cywilnego*⁵⁹. Zapis tej treści w umowie oczywiście nie pozbawia zleceniodawcy możliwości dochodzenia od wykonawcy umowy odpowiedzialności na zasadach ogólnych uregulowanych w *Kodeksie cywilnym*, jednakże dochodzenie odszkodowania na ww. zasadach ogólnych *Kodeksu cywilnego* jest z reguły czasochłonne i wiąże się z określonymi trudnościami dowodowymi. Ponadto, warunkiem skutecznego egzekwowania kary jest odpowiednie jej zastrzeżenie w umowie, tj. zawarcie w niej, oprócz postanowień o naruszeniu danego umownego zobowiązania, również zapisów o karze. Istotnym jest jednocześnie, ażeby określenie naruszenia było możliwie jak najbardziej precyzyjne.

3.3. Umowy cywilnoprawne zawierane przez Sąd z kuratorem okręgowym i jego zastępcą

W SO w kontrolowanym okresie z KO oraz jego zastępcą zawartych zostało 12 umów (10 umów o dzieło i 2 umowy zlecenia)⁶⁰.

Umowy⁶¹, których przedmiot dotyczył egzaminu dla aplikantów kuratorskich zatrudnionych w okręgu SO (pisemnego i ustnego) zawierane były z kuratorami w związku z powołaniem przez Prezesa SO składów komisji egzaminacyjnych⁶². Z przeprowadzonych egzaminów sporządzane były protokoły każdorazowo podpisywane przez przewodniczącego oraz członków Komisji. Stawki wynagrodzenia w ramach umów zostały bezpośrednio wskazane w umowach i wynosiły odpowiednio: w umowach o dzieło 260,00 zł, w umowach zlecenie 130,00 zł - za 1 godzinę lekcyjną egzaminu (45 min). Wymiar czasowy egzaminu był

⁵⁹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Dz.U. z 2018 r., poz. 1025 ze zm., Dz.U. z 2019 r., poz. 1145 ze zm., Dz.U. z 2020 r., poz. 1740 ze zm.).

⁶⁰ Umowy o dzieło nr: 4/2019/Kurator, 5/2019/Kurator – obie z 08.01.2019 r., 7/2019/Kurator z 07.01.2019 r. wraz z aneksem, 24/2019/Kurator, 29/2019/Kurator i 30/2019/Kurator – wszystkie z 03.04.2019 r., 49/2019/Kurator z 20.05.2019 r., 84/2019/Kurator, 85/2019/Kurator oraz 87/2019/Kurator – wszystkie z 15.10.2019 r. oraz umowy zlecenia nr: 2/2020/Kurator i 4/2020/Kurator – obie z 16.01.2020 r.

⁶¹ Umowa o dzieło nr: 24/2019/Kurator, 29/2019/Kurator, 30/2019/Kurator, 84/2019/Kurator, 85/2019/Kurator, 87/2019/Kurator oraz umowa zlecenie nr: 2/2020/Kurator, 4/2020/Kurator.

⁶² Nr OA-0210-9/19, Nr OA-0210-10/19 – oba z 25.03.2019 r., OA-0210-43/19, Nr OA-0210-44/19 – oba z 30.09.2019 r. oraz Nr OA-0210-1/20 z 2.01.2020 r.

różny w poszczególnych umowach - trwały od 45 min do 180 min. Tylko w 2 przypadkach wynagrodzenie członków Komisji było określone na podstawie umów zlecenia, co było zgodne z zaleceniami Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji⁶³, w pozostały były to umowy o dzieło.

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że zgodnie z art. 82 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych⁶⁴ (dalej: *ustawa o ks*) wynagrodzenie przewodniczącego i członków komisji egzaminacyjnej jest równe wynagrodzeniu przysługującemu przewodniczącemu i członkom komisji egzaminacyjnej dla aplikantów sądowych. Zaznaczyć trzeba, że przepis ustawy odwołuje się do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 września 2002 r. w sprawie aplikacji sądowej i prokuratorskiej⁶⁵, które straciło swoją moc od 1 stycznia 2008 r. Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o Krajowym Centrum Szkolenia Kadr Sądów Powszechnych i Prokuratury⁶⁶, a następnie ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury⁶⁷ całkowicie zmieniły zasady odbywania aplikacji sędziowskiej i prokuratorskiej, w tym także zasady przeprowadzania egzaminu sędziowskiego oraz powoływania i zakresu zadań komisji egzaminacyjnej. Tym samym uregulowanie kwestii wynagrodzenia komisji egzaminacyjnej powołanej do przeprowadzenia egzaminu kuratorskiego przez odesłanie do analogicznych rozwiązań dla komisji egzaminacyjnej dla aplikantów sądowych utraciło podstawę prawną.

Z uwagi na taki stan rzeczy Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji wystosował rekomendację⁶⁸, w której zalecał, aby wynagrodzenie członków komisji egzaminacyjnych dla aplikantów kuratorskich na stanowisko zawodowego kuratora sądowego było określane na podstawie umów zlecenia, a jego wysokość zbliżona do wynagrodzenia, jakie otrzymywali na podstawie nieobowiązującego już rozporządzenia z dnia 5 września 2002 r. Ponownie kwestia wynagradzania członków komisji została poruszona w piśmie Departamentu Nadzoru Administracyjnego z 09.10.2019 r.⁶⁹, w którym w całości podtrzymano stanowisko wyrażone w piśmie DWOiP.

⁶³ Pismo z 13.10.2009 r., znak: DWOiP-II-0500-1213/09, podpisane przez Mirosława Przybylskiego – dyrektora DWOiP (dalej: *pismo DWOiP*).

⁶⁴ Dz. U. z 2001 r. poz. 1071 ze zm., Dz.U. z 2014 r. poz. 795 ze zm., Dz.U. z 2018 r. poz. 1014 ze zm.

⁶⁵ Dz.U. Nr 154, poz. 1283 ze zm. Przepis § 34 ust. 1 wskazywał, iż przewodniczący i członkowie komisji egzaminacyjnej za przeprowadzenie części ustnej egzaminu sędziowskiego otrzymują wynagrodzenie w wysokości 1,0% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu apelacyjnego w pierwszej stawce awansowej za każdego aplikanta zdającego egzamin, a ust. 2, iż wynagrodzenie w tej samej wysokości otrzymuje również członek komisji egzaminacyjnej za sprawdzenie jednej pracy pisemnej.

⁶⁶ Dz.U. Nr 169, poz. 1410 ze zm.

⁶⁷ Dz.U. Nr 26, poz. 157 ze zm.

⁶⁸ *Pismo DWOiP*.

⁶⁹ Znak: DNA-VI.5052.9.2019, podpisanym przez Jacka Przyguckiego – zastępcę dyrektora DNA.

Reasumując, w oparciu o powyższe oraz art. 91 ust. 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych*⁷⁰ i komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 sierpnia 2018 r. w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2018 r.⁷¹, każdorazowo stawka wynagrodzenia za każdego aplikanta zdającego egzamin w 2019 r. powinna stanowić kwotę 248,64 zł brutto (po 124,32 zł za każdą część egzaminu, tj. pisemną oraz ustną). W związku z powyższym ustalona przez Sąd wysokość wynagrodzenia w ramach ww. umów zawartych z KO oraz jego zastępcą nie była zgodna z rekomendacjami wydanymi w przedmiotowym zakresie.

Umowy⁷², których przedmiotem było przeprowadzenie egzaminu konkursowego dla kandydatów na aplikację kuratorską w SO (pisemnego i ustnego) zawarte były z kuratorami w związku z powołaniem przez Prezesa SO składu komisji egzaminacyjnych⁷³. Z przeprowadzonego egzaminu sporządzono 3 protokoły Komisji Egzaminacyjnej każdorazowo podpisywane przez przewodniczącego oraz członków Komisji. Stawka wynagrodzenia w ramach ww. umów została bezpośrednio wskazana w każdej z nich i wynosiła 30,00 zł brutto za ocenę jednej pracy pisemnej oraz 45,00 zł brutto za przeprowadzenie egzaminu ustnego dla jednej osoby (maksymalna wartość wynagrodzenia ustalona w umowach nie mogła przekroczyć kwoty 375,00 zł brutto).

Umowy⁷⁴, których przedmiotem było przeprowadzenie szkolenia dla aplikantów kuratorskich zatrudnionych w okręgu SO. Stawka wynagrodzenia w ramach ww. umów została bezpośrednio wskazana w każdej z nich i wynosiła 130,00 zł brutto za 1 godzinę lekcyjną wykładu. W każdej z umów wskazano wymiar godzinowy wykładów⁷⁵.

Przedmiot zawartych umów z kuratorami nie był tożsamy z czynnościami powierzonymi zakresem obowiązków KO i jego zastępcy. W żadnej z umów nie wskazano podstawy prawnej w oparciu, o którą ustalono przysługującą wysokość wynagrodzenia. Do każdej z umów zgodnie z zapisami ww. umów dotyczących rozliczenia został przedstawiony przez wykonawcę rachunek, opiewający na kwotę zgodną z zapisami umowy oraz zawierający adnotację Dyrektora zatwierdzającą do wypłaty. Rachunki nie zawierały

⁷⁰ Dz.U. z 2019 r. poz. 52 ze zm. - podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w M.P. przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53 ze zm.) z zastrzeżeniem § 1d.

⁷¹ M.P. z 2018 r. poz. 764 – przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2018 r. wyniosło 4 521,08 zł.

⁷² Umowa o dzieło nr 4/2019/Kurator oraz nr 5/2019/Kurator z 8.01.2019 r.

⁷³ Zarządzeniem nr OA-0210-97/18 z 06.12.2018 r.

⁷⁴ Umowa o dzieło nr 7/2019/Kurator z 7.01.2019 r. oraz nr 49/2019/Kurator z 20.05.2019 r.

⁷⁵ W umowie nr 7/2019/Kurator z 7.01.2019 r. każdorazowo 3 godziny lekcyjne, w umowie nr 49/2019/Kurator z 20.05.2019 r. każdorazowo 4 godziny lekcyjne.

prezentaty, co uniemożliwia stwierdzenie czy płatność została zrealizowana w terminie wynikającym z zapisów umowy. Ponadto rachunki nie zawierały też informacji o przeprowadzeniu kontroli formalno-rachunkowej, czym nie dopełniono w tym zakresie postanowień obowiązującej w SO *Instrukcji obiegu dokumentów*⁷⁶ wskazującej na konieczność dokumentowania przeprowadzonej kontroli formalnej i rachunkowej poprzez umieszczenie stosownej klauzuli na odwrocie dokumentu księgowego.

Łącznie w kontrolowanym okresie z tytułu umów zawartych w ww. zakresach Sąd poniósł wydatek w wysokości 9 570,00 zł brutto (6 977,75 zł netto).

Zauważyć należy, że wszystkie umowy zawarte z kuratorami, ze względu na specyfikę ich przedmiotu, były realizowane w tym samym czasie co zadania wynikające z zawartego stosunku pracy⁷⁷. Powyższe poddaje w wątpliwość sposób realizacji obowiązków służbowych powierzonych w zakresach czynności. Dodatkowo skutkuje otrzymaniem wynagrodzenia wynikającego ze stosunku pracy za czynności, które de facto nie były realizowane w czasie wykonywania przedmiotu dzieła/zlecenia.

[akta kontroli str. 9-26, 38-49, 57-64, 119-121, 1232-1624]

4. Dodatkowe składniki wynagrodzeń Kuratora Okręgowego

Przedmiotowy obszar działalności Sądu ocenia się pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na stwierdzone uchybienie dotyczące przyznawania nagród w oparciu o art. 18 ust. 1 *ustawy o ks* bez wskazania uzasadnienia, tj. szczególnych osiągnięć w pracy kuratora okręgowego i jego zastępcy skutkujących uznaniem, co do zasadności przyznanego wyróżnienia.

4.1. Procedury wewnętrzne

W SO w badanym okresie nie opracowano wewnętrznych regulacji dotyczących zasad wynagradzania, w tym przyznawania nagród oraz wyliczania ich kwoty kuratorom; stosowano przepisy *ustawy o ks* oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w *sprawie wynagrodzeń kuratorów zawodowych i aplikantów kuratorskich*⁷⁸ (dalej: *rozporządzenie w sprawie wynagrodzeń*).

⁷⁶ Rozdział V- obieg dokumentów finansowo-księgowych *Instrukcji obiegu dokumentów* wraz z Kartą obiegu i kontrolno dokumentów Nr 11 będącą załącznikiem do ww.

⁷⁷ Egzamininy, gdzie w Komisji Egzaminacyjnej członkami byli KO i jego zastępca odbywały się w ciągu jednego/dwóch dni, trwały od 45 min do 240 min i odbywały się kolejno: 10.01., 11.01., 29.04. i 28.10.2019 r. oraz 29.01.2020 r. Ponadto KO i jego zastępca przeprowadzali szkolenia kolejno: 16.01., 30.01., 06.02., 13.02., 20.02., 03.04., 30.05., 04.07., 21.08., 04.09. oraz 18.09.2019 r., które trwały 135 min lub 180 min. Powyższe organizowane było w trakcie godzin pracy Sądu.

⁷⁸ Dz. U. z 2009 r., Nr 34, poz. 266 ze zm.

Odnosnie do regulacji dotyczących przyznawania dodatków specjalnych to w SO zarządzeniem Prezesa⁷⁹ określono standardy przyznawania dodatków specjalnych kuratorowi okręgowemu i jego zastępcy. W standardach sprecyzowano m.in. co powinien zawierać wniosek oraz decyzja o ww., na jaki okres dodatek specjalny może być przyznany, pod jakim kątem wniosek ma być rozpatrywany tj. zasadności przyznania oraz opinii Dyrektora SO o sfinansowania.

[akta kontroli str. 43-46]

4.1. Stan zatrudnienia

KO piastowała stanowisko w okresie od 16.04.2014 r. do 15.04.2020 r. oraz obecnie od 2.07.2020 r. Od 16.04 do 1.07.2020 r. została powołana na stanowisko zastępcy kuratora okręgowego ds. rodzinnych⁸⁰ na okres do dnia powołania kuratora okręgowego. Z-cą KO jest Wiesława Sielicka⁸¹.

W kontrolowanym okresie nie oddelegowano nikogo celem udzielenia KO pomocy przy wykonywaniu zadań⁸².

Do 30.03.2019 r. KO samodzielnie prowadził prace biurowe związane z obsługą Biura Kuratora Okręgowego. Od 1.04.2019 r. do obsługi KO i jego zastępcy wyznaczano urzędnika SO – starszego sekretarza sądowego⁸³ w niepełnym wymiarze czasu pracy - ¼ etatu. Sąd przedłożył kontrolującemu zatwierdzony przez Dyrektora i podpisany 9.09.2019 r. przez pracownika zakres obowiązków⁸⁴. Ponadto przedłożono podpisane jedynie przez kuratora okręgowego „Zadania do wykonania przez starszego sekretarza [redacted] na rzecz Biura Kuratora Okręgowego Sądu Okręgowego w Koszalinie”⁸⁵. Na powyższym brak adnotacji pracownika, iż przyjął on do stosowania ww. zadania do wykonania.

[akta kontroli str. 43-46, 54-55, 77-118, 1625-1668]

⁷⁹ Nr OA-0210-91/18 z 8.11.2018 r.

⁸⁰ Z uwagi na upływ kadencji na stanowisku kuratora okręgowego oraz brakiem możliwości zachowania ciągłości sprawowania funkcji na stanowisku kuratora okręgowego.

⁸¹ Od 1.05.2014 r.

⁸² Wyjaśnienia Kierownika Oddziału Kadr SO, [redacted] z 3.09.2021 r.

⁸³ [redacted] która od 11.07.2021 r. przebywa na zwolnieniu lekarskim.

⁸⁴ Pismem z 7.10.2021 r., znak: F.3215/3/2021.

⁸⁵ Pismem z 14.09.2021 r., znak: F.3215/1/2021.

4.2. Zakresy obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności kuratora okręgowego

Ustalono, że w dokumentacji przedstawionej przez SO⁸⁶ są dwa zakresy obowiązków KO - z datą sporządzenia: 11.06.2014 r. oraz 3.07.2020 r.⁸⁷ KO podpisując potwierdził, iż przyjmuje je do wiadomości i wykonywania powierzonych w nich obowiązków.

Zakresy obowiązków Z-cy KO z 11.06.2014 r. oraz z 3.07.2020 r. zostały ustalone przez KO i następnie podpisane przez pracownika, w jednym przypadku ze wskazaniem daty przyjęcia do wiadomości⁸⁸.

Dokumenty znajdujące się w aktach osobowych kuratorów gromadzone są chronologicznie. W aktach osobowych KO spis akt z części B został uzupełniony w trakcie trwającej kontroli.

[akta kontroli str. 9-12, 28-31, 1625-1668]

4.3. Wynagrodzenia zasadnicze kuratorów okręgowych

Wynagrodzenia zasadnicze kuratorów zawodowych oraz aplikantów kuratorskich ustala się przy zastosowaniu mnożników kwoty bazowej⁸⁹, zwanej dalej „kwotą bazową”, o której mowa w art. 14 ust. 1 ustawy o ks, określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie wynagrodzeń. KO otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatek za wieloletnią pracę w wysokości określonej w obowiązujących w kontrolowanym okresie rozporządzeniach w sprawie wynagrodzeń oraz ustawie o ks.

Ustalono, że dodatek funkcyjny dla KO w badanym okresie wynosił 100 % kwoty bazowej, zaś dodatek funkcyjny przyznany dla Z-cy KO 70 % kwoty bazowej, co było zgodne z art. 14 ust. 2 ustawy o ks, zgodnie z którym KO oraz jego zastępcy przysługuje dodatek funkcyjny, wynoszący odpowiednio 70-110 oraz 50-70 % kwoty bazowej⁹⁰.

[akta kontroli str. 1625-1681]

4.4. Dodatki specjalne kuratora okręgowego

Kuratorowi zawodowemu może być przyznany na czas określony dodatek specjalny, do wysokości 40% wynagrodzenia zasadniczego powiększonego o kwotę przyznanego dodatku funkcyjnego, w ramach posiadanych środków określonych na wynagrodzenia osobowe

⁸⁶ Przy piśmie Prezesa SO z 27.08.2020 r., znak: OA-011-261/20 oraz w siedzibie Sądu w dniach 30.08-3.09.2021 r.

⁸⁷ Podpisane odpowiednio przez Prezesa: SSO Marka Ciszewskiego oraz drugi przez SSO Justynę Celińską.

⁸⁸ Z 11.06.2014 r.

⁸⁹ W 2019 r. mnożnik kwoty bazowej wynosił 2,56, zaś w latach 2020 - 2021 – 2,86.

⁹⁰ Stawki dodatku określa rozporządzenie w sprawie wynagrodzeń.

kuratorów zawodowych (art. 14 ust. 4 *ustawy o ks*). Dodatek specjalny może być przyznany kuratorowi z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych, w szczególności za prowadzenie zajęć w ośrodku kuratorskim, przez właściwego prezesa sądu⁹¹.

W kontrolowanym okresie KO i jego zastępcy nie przyznawano dodatków specjalnych.

W IV kwartale 2020 r., mając na uwadze trudne i niestandardowe warunki pracy oraz ryzyka związane z wykonywaniem obowiązków służbowych w epidemii koronawirusa, Ministerstwo Sprawiedliwości⁹² poinformowało o odblokowaniu możliwości przyznawania i wypłaty składników wynagrodzenia o charakterze motywacyjnym dla urzędników, asystentów sędziego, specjalistów OZSS i innych pracowników sądów powszechnych oraz kuratorów zawodowych. W ww. piśmie wskazano, iż w przypadku przyznawania dodatków specjalnych z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań należy kierować się zasadami i uregulowaniami wynikającymi z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 marca 2017 r. w *sprawie stanowisk i szczególnych zasad wynagradzają urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego*⁹³. Z pisma Dyrektora⁹⁴ wynika, iż podziału ww. środków dokonano na podstawie decyzji Dyrektora SA w Szczecinie⁹⁵. Powyższe dodatki specjalne⁹⁶ zostały przyznane dla KO i jego zastępcy dekretem Prezesa SO.

[akta kontroli str. 123-134, 1625-1681]

4.5. Nagrody

W SO nie ma określonych zasad wynagradzania dla kuratorów. Świadczenia przyznawane były w oparciu o przepisy ustawowe i akty wykonawcze do nich.

KO i jego zastępcy jedynie w 2019 r. przyznano dwukrotnie nagrody uznaniowe w oparciu o przepis art. 18 ust. 1 *ustawy o ks*. Nagrody były przyznane w zróżnicowanej wysokości dla danej osoby w kilkudniowym odstepie czasu, bez wskazania szczegółowego uzasadnienia do ich przyznania. W kontrolowanym okresie KO oraz jego zastępcy przyznano nagrody w łącznej wysokości 10 648,00 zł Z wyjaśnień⁹⁷ KO wynika, iż praktyką jest przyznawanie kuratorowi okręgowemu i jego zastępcy nagród przez Prezesa SO na podstawie

⁹¹ § 5 rozporządzenia w *sprawie wynagrodzeń*.

⁹² Pismo Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, Michała Wosia, z 23.11.2020 r., znak: DB-III-311.23.2020.

⁹³ Dz. U. z 2017 r., poz. 485 ze zm.

⁹⁴ Pismo z 7.10.2021 r., znak: F.3215/3/2021.

⁹⁵ Z 7.12.2020 r., znak SPiA 0351-122/20 oraz z 10.12.2020 r., znak SPiA 0351-131/20 zgodnie z tabelaryczną propozycją KO przesłaną drogą e-mailową „podziału środków zwiększonych w okręgu koszalińskim”.

⁹⁶ Dla KO oraz Z-cy KO w okresie 1.10-31.12.2020 r.

⁹⁷ Z 14.09.2021 r., znak: OA-A. Ku 0133-63/21.

dokonanej przez Prezesa bieżącej oceny jakości pracy ww. osób, która wynika z bezpośredniej współpracy zgodnie z podległością służbową. W związku z tym KO nie występuje z wnioskami o przyznanie nagród dla siebie i swojego zastępcy. Prezes w dekretach przyznających nagrody wskazywał wysokość ww., podając kwotę jednakże bez podania uzasadnienia.

Nadmienić należy, że w przywołanym powyżej przepisie *ustawy o ks* wyraźnie określono, że nagrodę można przyznać za szczególne osiągnięcia w pracy. Uznaniowość polega w tym przypadku na decyzji pracodawcy czy taką nagrodę przyznać czy też nie, a tym samym nie zwalnia z obowiązku racjonalnego uzasadnienia jej przyznania. Nagroda jest bowiem dodatkowym i szczególnym wyróżnieniem pracownika, a nie stałym dodatkiem do pobieranego wynagrodzenia przyznawanym wszystkim pracownikom bez wyjątku. Szczegółowe uzasadnianie przyznanych nagród jest istotne także w kontekście stosowania zasady przejrzystości finansów publicznych.

[akta kontroli str. 1625-1668, 1670, 1676-1681]

4.6. Podejmowanie dodatkowego zatrudnienia

Kurator zawodowy nie może podejmować dodatkowego zatrudnienia bez zgody prezesa sądu okręgowego. Kuratorowi zawodowemu nie wolno także podejmować innego zajęcia ani sposobu zarobkowania, które przeszkadzałyby w pełnieniu obowiązków kuratora sądowego, mogło osłabiać zaufanie do jego bezstronności lub podważać zaufanie do sądu, co wynika z art. 15 *ustawy o ks*.

Z informacji SO⁹⁸ wynika, iż „w okresie 1.01.2019 r. do 30.06.2021 r. KO oraz jego zastępca nie zgłaszali dodatkowego zatrudnienia, więc nie wydawano zgód”. Ponadto w aktach osobowych ww. nie ma wniosków ani zgód na dodatkowe zatrudnienie.

[akta kontroli str. 1625-1668, 1682]

5. Wydatki związane z podróżami służbowymi (krajowymi i zagranicznymi)

Przedmiotowy obszar działalności Sądu związany z podróżami służbowymi oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na stwierdzone uchybienia dotyczące:

- niekompletnego wypełnienia poleceń wyjazdu służbowego (dalej: PWS) oraz rozliczeń PWS;

⁹⁸ Wyjaśnienia Kierownika Oddziału Kadr SO, [redacted] z 3.09.2021 r.

- odbywania podróży służbowej środkiem lokomocji, który nie został wskazany przez osobę zlecającą w PWS,
- braku zaznaczenia właściwego przy sformułowaniu „*zezwalam/nie zezwalam*” we wnioskach o użycie samochodu prywatnego do celów służbowych,
- wykonywania kontroli merytorycznej oraz formalno-rachunkowej po terminie przewidzianym w *Karcie obiegu i kontroli dokumentów nr 24*, a także rozliczeń PWS, w których data kontroli formalnej i rachunkowej była wcześniejsza niż kontroli merytorycznej;
- rozliczenie faktur imiennych za nocleg delegowanych w jednym rozliczeniu PWS.

Prezes SO Marek Ciszewski wprowadził⁹⁹ procedury w *sprawie zasad i trybu rozliczania podróży służbowych oraz zwrotu kosztów dojazdu sędziów z miejsca zamieszkania do siedziby sądu*, obowiązujące od 1.03.2016 r., które określają zasady zwrotu kosztów dojazdu z miejsca zamieszkania do siedziby sądu i z powrotem w przypadku, gdy sędzia uzyska zgodę na zamieszkanie w innej miejscowości niż siedziba sądu. Każdorazowo zwrot kosztów dojazdu powinien odbywać się na podstawie zaakceptowanego przez Prezesa wniosku zawierającego zestawienie przejechanych kilometrów, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do ww. zarządzenia lub zestawienia przejazdów kolejowych, komunikacji samochodowej, autobusowej lub środkami komunikacji miejskiej stanowiący załącznik nr 2 do ww.

Ponadto w Sądzie obowiązywało wydane:

- 5.03.2010 r. zarządzenie nr 31/2010 Prezesa SO w *sprawie ustalania limitu kosztów delegacji służbowych związanych z podnoszeniem kwalifikacji na studiach podyplomowych sędziów*, w którym ustalono koszty jednorazowej delegacji związanej z ww. na kwotę 700,00 zł;
- 25.11.2013 r. zarządzenie nr 53/13 Prezesa i Dyrektora SO w *sprawie ustanowienia stawki za kilometr, w przypadku wykorzystania przez pracownika samochodu osobowego niebędącego własnością pracodawcy do celów służbowych*, ustalającego stawkę przejazdu prywatnym samochodem jako iloczyn przejechanych kilometrów przez wysokość od 50 do 75 % stawki maksymalnej za 1 km przebiegu zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w *sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów*

⁹⁹ Zarządzenie nr 5/16 z 19.02.2016 r.

służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy¹⁰⁰;

- 18.01.2016 r. zarządzenie nr 2/2016 Dyrektora SO; w załączniku nr 5 opisany został dokument *Polecenie wyjazdu służbowego – na obszarze kraju, za granicę*, w którym wskazano podstawę prawną¹⁰¹, sposób wypełniania dokumentu oraz wskazano jakim ma podlegać kontrolom.

Z prowadzonego w Sądzie arkusza ewidencji wydanych poleceń służbowych wynika, że w 2019 r. wystawionych zostało 346 szt. poleceń wyjazdu służbowego, w 2020 r. - 123 szt. zaś do 30.06.2021 r. - 50 szt.

Na próbie 55 losowo wybranych poleceń wyjazdu służbowego¹⁰² stwierdzono, że:

- były przypadki niekompletnego wypełnienia PWS polegające m.in. na braku: numeru PWS¹⁰³; stanowiska służbowego osoby, której PWS dotyczy¹⁰⁴; daty przy zleceniu PWS¹⁰⁵/przedłożenia rozliczenia PWS¹⁰⁶ oraz wpisania ilości załączników dołączonych do delegacji¹⁰⁷;
- miały miejsce rozliczenia PWS niezgodne z przedstawionym stanem faktycznym, w tym w szczególności: przypadek¹⁰⁸, w którym podróż odbywano środkiem lokomocji niewskazanym w PWS; kilka przypadków¹⁰⁹, w których brak było wyszczególnienia etapów podróży wraz ze środkami lokomocji, którymi się podróż odbywała; przypadki¹¹⁰ rozliczeń PWS, w których data kontroli formalnej i rachunkowej dokonanej przez upoważnionego pracownika OF była wcześniejsza niż przeprowadzonej kontroli merytorycznej przez Kierownika Wydziału, w którym zatrudniony jest delegowany pracownik oraz na dowodach dołączonych do rozliczeń PWS brak było opisów, których poleceń wyjazdów służbowych dotyczą;
- w przypadku używania przez osoby delegowane prywatnego samochodu do celów

¹⁰⁰ Dz.U. z 2002 r., poz. 271.

¹⁰¹ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r., *Kodeks pracy* (Dz.U. z 1998 r. nr 21, poz. 94 ze zm.) oraz rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie *naieżności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej i samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej* (Dz. U. Nr 236, poz. 1990 ze zm.).

¹⁰² Z przedstawionych przez SO arkuszy ewidencji wydanych poleceń wyjazdu.

¹⁰³ Dot. PWS wystawionego na czas od 7 do 8.03.2019 r. w celu odbycia szkolenia w Lublinie.

¹⁰⁴ PWS (bez daty) wystawione na okres 7-8.03.2019 r. w celu odbycia szkolenia w Lublinie, nr 28/21 i 30/21.

¹⁰⁵ PWS nr 21/21 oraz 22/21.

¹⁰⁶ PWS nr 27/19.

¹⁰⁷ Jedynie w 2 z 50 poleceń wyjazdów służbowych wpisano (PWS nr 23/21 oraz 28/21).

¹⁰⁸ PWS nr: 20/21 (wpisany środek transportu PKP Pendolino II kl., podróż odbyto - EIP, Polregio oraz busem).

¹⁰⁹ PWS nr: 29/20, 30/20, 31/20 oraz 20/21.

¹¹⁰ PWS nr: 36/19, 37/19, 49/19, PWS wystawione na czas od 7 do 8.03.2019 r. w celu odbycia szkolenia w Lublinie, 21/20, 27/20, 33/20, 36/20 oraz 23/21.

szluzbowych dołączany do PWS był wniosek zaakceptowany przez Prezesa¹¹¹ lub Dyrektora SO¹¹²;

- odnośnie do ww. wniosków w 4 przypadkach¹¹³ przy sformułowaniu „*zezwalam/nie zezwalam*” brak było skreślenia niepotrzebnej formuły;
- w 1¹¹⁴ rozliczeniu PWS wykonanie kontroli merytorycznej oraz formalno-rachunkowej nastąpiło po terminie ustalonym w *Karcie obiegu i kontroli dokumentów nr 24*;
- w rozliczeniu polecenia wyjazdu szluzbowego nr 50/19 dokonano rozliczenia faktur noclegu zarówno osoby wskazanej ww. poleceniu, jak również delegowanego wskazanego w PWS nr 49/19;

Z wyjaśnień¹¹⁵ wynika, iż kierowca samochodu szluzbowego, który wiozł Prezesa SO do Warszawy, pobrał zaliczkę na poczet pokrycia kosztów wyjazdu i z tej zaliczki zapłacił gotówką za nocleg zarówno Prezesa, jak i swój, a następnie dokonał rozliczenia zaliczki zgodnie z poniesionymi kosztami. Odnosząc się do powyższego wyjaśnienia wskazać należy iż faktura za nocleg Prezesa SO była imienna, wystawiona na Prezesa a nie na kierowcę z adnotacją, iż jest to faktura za nocleg Prezesa. W związku z powyższym sposób rozliczenia ww. PWS uznać należy za nieprawidłowy.

- wszystkie polecenia wyjazdu szluzbowego zawierały informację o sprawowanej kontroli pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz zatwierdzeniu do wypłaty,
- rozliczenie poleceń wyjazdów szluzbowych następowało terminowo;
- na rozliczeniach poleceń wyjazdu szluzbowego znajdują się pieczęcie z adnotacją o dacie dokonania zapłaty przelewem lub wypłaty w kasie, która była kwitowana przez delegowanego na druku delegacji.

[akta kontroli str. 51-52, 61-64, 123-134, 1686-2010]

6. Prawidłowość dokumentowania i ewidencjonowania wydatków

Przedmiotowy obszar działalności Sądu oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na naruszenie przepisów wewnętrznego prawa w zakresie umieszczania klauzuli o dokonanej kontroli formalno-rachunkowej na odwrocie dowodu księgowego.

Zasadniczo dokumenty księgowe opisane w przedmiotowym dokumencie spełniały wymogi w zakresie dowodu księgowego określone w art. 21 ustawy z dnia 29 września

¹¹¹ W przypadku sędziów, asystentów sędziów, kuratora okręgowego oraz jego zastępcy.

¹¹² W przypadku pozostałych pracowników.

¹¹³ PWS nr 24/19, 41/19, 32/20, 25/21.

¹¹⁴ PWS nr 58/19.

¹¹⁵ Pismo z 7.10.2021 r., znak: F.3215/3/2021.

1994 r. o rachunkowości¹¹⁶ (dalej: *uor*). Dokumenty dotyczące wydatków zawierały adnotacje Głównego księgowego o przeprowadzonej kontroli wstępnej, pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym (z wyjątkiem rachunków wystawianych przez zleceniobiorców), o sposobie zagospodarowania i przeznaczenia zakupionego towaru lub miejsca zrealizowanej usługi. Dokumenty zostały zatwierdzone przez Dyrektora SO. Dokonane wydatki zostały prawidłowo zakwalifikowane i ujęte w ewidencji księgowej SO.

Jednakże podczas kontroli stwierdzono, iż rachunki wystawione przez zleceniobiorców wykonujących czynności na podstawie umów zlecenia nie spełniały wymogów w zakresie dowodu księgowego określone w art. 21 *uor*, w szczególności nie zawierały wymogu określonego w ust. 1 pkt. 6 ww. przepisu, tj. stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych. Zważyć należy, iż *uor* w art. 21 ust. 1a dopuszcza pominięcie tego wymogu, podobnie jak ustalenia § 15 *Instrukcji obiegu dokumentów*. Jednakże z postanowień § 23 ww. instrukcji wynika, iż na rachunkach powinny być umieszczane klauzule potwierdzające przeprowadzoną kontrolę formalną i rachunkową. Zatem brak ww. adnotacji należy uznać za naruszenie przepisów wewnętrznego prawa.

Sąd dokonywał płatności zobowiązań w terminach wynikających z zawartych umów czy też wystawionych przez kontrahentów faktur VAT.

[akta kontroli str. 324-466, 573-1624]

IV. OGÓLNA OCENA DZIAŁALNOŚCI SO

Mając na względzie ustalenia kontroli oraz oceny cząstkowe badanych obszarów, ogólnie działalność Sądu w badanym zakresie oceniono **pozytywnie z zastrzeżeniami**. Na powyższą ocenę wpływ mają oceny cząstkowe, dotyczące niżej wymienionych obszarów działalności SO.

Wydatkowanie środków budżetowych oceniono **pozytywnie**. Wydatki nie przekroczyły planów finansowych Sądu a zobowiązania zaciągane były w ich granicach.

Prowadzenie zamówień publicznych oceniono **pozytywnie z zastrzeżeniami**. Zastrzeżenia dotyczą stosowanej praktyki niedokumentowania uzgodnień z Głównym księgowym w przypadku zwiększania przewidywanej kwoty finansowania zamówienia na etapie wyboru wykonawcy.

Również **pozytywnie z zastrzeżeniami** ocenia się obszar zawierania umów cywilnoprawnych. W tym przypadku stwierdzone uchybienia odnoszą się do:

¹¹⁶ Dz. U. z 2019 r., poz. 351.

- niesformalizowania stosowanej przez Sąd praktyki dotyczącej wyboru wykonawców umów cywilnoprawnych, jak i sposobu ustalania wysokości ich wynagrodzenia, co w znacznym stopniu sprzyjałoby realizacji zasad przejrzystości i oszczędności wymaganych przy wyborze wykonawców oraz byłoby spójne z rekomendacjami wydanymi przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, dotyczącymi zawierania umów cywilnoprawnych w jednostkach administracji rządowej,
- niewskazywania w treści umów zlecenia zapisów umożliwiających skuteczne dochodzenie roszczeń wynikających z ewentualnego nieterminowego bądź nienależytego wykonania prac będących ich przedmiotem,
- braku określenia w umowach zlecenia maksymalnej kwoty na jaką zostały zawarte i liczby godzin do wypracowania, od której zależy wielkość wynagrodzenia, co podaje w wątpliwość prawidłowość dokonanej wstępnej kontroli zgodności planowanych wydatków i zobowiązań z podpisanymi umów z planem finansowym, a zatem stwarza ryzyko przekroczenia planu finansowego,
- wysokości przyznanego wynagrodzenia w ramach umów, których przedmiot dotyczył egzaminu dla aplikantów kuratorskich zatrudnionych w okręgu SO, która nie była zgodna z rekomendacjami wydanymi w przedmiotowym zakresie.

Gospodarowanie przez Sąd środkami publicznymi przeznaczonymi na wynagrodzenia osobowe sądowych kuratorów zawodowych, w szczególności przeznaczonymi na dotatkowe składniki wynagrodzeń KO ocenia się **pozytywnie z zastrzeżeniami** z uwagi na stwierdzone uchybienie dotyczące przyznawania nagród w oparciu o art. 18 ust. 1 *ustawy o ks* bez wskazania uzasadnienia, tj. szczególnych osiągnięć w pracy kuratora okręgowego i jego zastępcy skutkujących uznaniem, co do zasadności przyznanego wyróżnienia.

Obszar działalności Sądu związany z podróżami służbowymi oceniono **pozytywnie z zastrzeżeniami** z uwagi na stwierdzone uchybienia dotyczące:

- niekompletnego wypełnienia poleceń wyjazdu służbowego (dalej: PWS) oraz rozliczeń PWS;
- odbywania podróży służbowej środkiem lokomocji, który nie został wskazany przez osobę zlecającą w PWS,
- braku zaznaczenia właściwego przy sformułowaniu „*zezwalam/nie zezwalam*” we wnioskach o użycie samochodu prywatnego do celów służbowych,
- wykonywania kontroli merytorycznej oraz formalno-rachunkowej po terminie przewidzianym w *Karcie obiegu i kontroli dokumentów nr 24*, a także rozliczeń PWS,

w których data kontroli formalnej i rachunkowej była wcześniejsza niż kontroli merytorycznej;

- rozliczenie faktur imiennych za nocleg delegowanych w jednym rozliczeniu PWS.

Prawidłowość dokumentowania i ewidencjonowania wydatków oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami z uwagi na niestosowania się do zapisów *Instrukcji obiegu dokumentów* w zakresie dokumentowania na rachunkach wystawionych przez zleceniobiorców przeprowadzenia kontroli formalnej i rachunkowej.

W związku z powyższym wnosi się o niezwłoczne podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości oraz zapobieżenie ich powstawaniu w przyszłości, w tym w szczególności zapewnienie, że:

1. będą dokumentowane uzgodnienia z Głównym księgowym w przypadku zwiększania przewidywanej kwoty finansowania zamówienia na etapie wyboru wykonawcy, a w umowach zlecenia będą określane maksymalne kwoty na jaką umowy zostały zawarte i ilości godzin do wypracowania, od której zależy wielkość wynagrodzenia, w celu umożliwienia Głównemu księgowemu należytego wypełnienia obowiązku wynikającego z przepisów art. 54 ust. 1 i 3 *upf*,
2. zostanie sformalizowana praktyka dotycząca wyboru wykonawców umów cywilnoprawnych, jak i sposobu ustalania wysokości ich wynagrodzenia, co w znacznym stopniu sprzyjać będzie realizacji zasad przejrzystości i oszczędności wymaganych przy wyborze wykonawców oraz będzie spójne z rekomendacjami wydanymi przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów, dotyczącymi zawierania umów cywilnoprawnych w jednostkach administracji rządowej,
3. w treści umów zlecenia wskazywane będą zapisy umożliwiające skuteczne dochodzenie roszczeń wynikających z ewentualnego nieterminowego bądź nienależytego wykonania prac będących ich przedmiotem,
4. w przypadku zawierania umów z członkami komisji egzaminacyjnej na aplikantów kuratorskich stosowana będzie właściwa stawka wynagrodzenia zgodna z rekomendacjami zawartymi w piśmie DWOiP z 13.10.2009 r.,
5. przyznawanie nagród na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy o ks będzie racjonalnie uzasadnione wystąpieniem przesłanki wynikającej z powyższego przepisu.
6. polecenia wyjazdu służbowego oraz rozliczenia PWS będą wypełniane kompletnie, podróże służbowe będą odbywane środkiem lokomocji, który został wskazany przez osobę zlecającą w PWS, a rozliczenie faktur imiennych za nocleg delegowanych

- będzie się odbywało w poszczególnych rozliczeniach PWS zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. *w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej i samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej* oraz art. 21 *uor*,
7. będą zaznaczane właściwe sformułowania „*zezwalam/nie zezwalam*” we wnioskach o użycie samochodu prywatnego do celów służbowych,
 8. w terminie przewidzianym w *Karcie obiegu i kontroli dokumentów nr 24* będzie wykonywana kontrola merytoryczna oraz formalno-rachunkowa, a także rozliczenia PWS,
 9. stosowane będą zapisy *Instrukcji obiegu dokumentów* w zakresie dokumentowania na rachunkach wystawionych przez zleceniobiorców przeprowadzenia kontroli formalnej i rachunkowej.

Stosownie do § 30 ust. 3 pkt. 1 i 2 komunikatu Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 listopada 2015 r. *w sprawie szczegółowych wytycznych w zakresie kontroli zarządczej dla działu administracji rządowej – sprawiedliwość dotyczących przeprowadzania kontroli działalności administracyjnej sądów powszechnych*¹¹⁷, proszę o przekazanie, w terminie do dnia 20 czerwca 2022 r. pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z § 31 wyżej przywołanego komunikatu od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Jakub Jankowski
Zastępca Dyrektora
Biura Ministra

Sporządzono w dwóch egzemplarzach:

1. Prezes Sądu Okręgowego w Koszalinie, Dyrektor Sądu Okręgowego w Koszalinie,
2. Wydział Kontroli Biura Ministra w Ministerstwie Sprawiedliwości – a/a.

¹¹⁷ Dz. Urz. Min. Sprawiedl. z 2015 r., poz. 236

